

ВИСВІТЛЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ПРОБЛЕМАТИКИ В УКРАЇНСЬКОМУ РАДІОМОВЛЕННІ

Линова Ю. С.

магістр

**Інституту міжнародних відносин,
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка**

Радіо як спосіб акумулювання, донесення інформації та спілкування між людьми виникло на початку XX століття й структурувалося в повсякчасному взаємозв'язку з потребами й інтересами соціуму. Початок радіомовлення в УРСР припав на 1926-1929 рр. Організаційно і технічно радіо розвивалося виключно у відповідності до інтересів московської влади. Будівництва радіостанцій, випуск приймальної апаратури, організація трансляційних вузлів, торгівля радіоапаратами й деталями – все було підпорядковано принципу суворої централізації. Республіканські органи (Народний Комісаріят Освіти, уповноважений Наркомату Пошт і Телеграфів, Державна Плянова Комісія та ін.) були тільки проміжними інстанціями [2].

Програми українською мовою були спочатку обмежені щодо часу і за змістом – понад 70 % складали політосвіта та агітація. Це були «радіогазети», а також доповіді, бесіди, останні новини, повідомлення зі з'їздів та нарад. Лише згодом програми радіостанцій в УРСР доповнили музичні, літературно-драматичні, програми для дітей і молоді.

У історичний час відновлення суверенітету та незалежності України Українське радіо стало головним джерелом інформації про політичне життя та демократичні перетворення в державі, започаткувавши прямі трансляції засідань Верховної Ради від 15 травня 1990 року, коли відбулося перше засідання Верховної Ради УРСР XII скликання, обраної на демократичних виборах, що пізніше стала першим скликанням парламенту незалежної України [5]. Лише 1 січня 1992 року Українське радіо повністю припинило ретрансляцію передач із Москви [6].

Нині Українське радіо — це чотири радіоканали суспільного мовлення, які виходять в ефір 24 години на добу 7 днів на тиждень. Програми виходять на хвилях Першого каналу (Українське радіо), Радіо «Промінь», Радіо «Культура» та Всесвітньої служби радіомовлення.

Як правило, свою інформаційну присутність у світовому просторі більшість країн забезпечують за допомогою громадських (суспільних) ЗМІ, адже організація міжнародних інформаційних потоків є пріоритетом зовнішньої політики багатьох держав. Наприклад, Велика Британія – BBC (Бі-Бі-Сі), Німеччина – DeutscheWelle (Німецька хвиля), Франція – TV5 (ТВ5) і т.д. Сильнішою і більш захищеною в інформаційному плані держава стає завдяки зусиллям журналістів-міжнародників. Нині міжнародна журналістика – це не просто оперативне і своєчасне інформування про події, що відбуваються на міжнародній арені. ЗМІ стали повноправними учасниками міжнародних процесів. Крім того, вони часто визначають порядок денний урядового і міжнародного обговорення тих чи інших проблем.

В Україні діє «Всесвітня служба радіомовлення “Україна”». ВСРУ почало працювати ще з 1950 року. Мовлення, як велось, так і ведеться українською, англійською, німецькою та румунською мовами. У своїх програмах журналісти ВСРУ представляють Україну з усіма її труднощами та перемогами, багатою історико-культурною спадщиною та втіленнями в життя останніх трендів [1].

Для емігрантів радіопередачі українською мовою транслюють щоденно на Україну державні радіостанції «Голос Америки» з Вашингтону та «Голос Канади» з Оттави, а також Радіо «Свобода» з Мюнхена. В усіх цих радіостанціях існують для цього окремі українські відділи. З Риму українські програми на Україну і для українців в еміграції передає українська секція «Радіо Ватикану» під керівництвом отців Василіян. Українські радіопрограми включені у радіопрограми деяких радіостанцій Риму, Мадриду, Бразилії, Аргентини та інших.

Серед дочірніх станцій іноземних телерадіокомпаній в Україні є дуже популярним «Радіо Свобода». Служба «Радіо Вільна Європа / Радіо Свобода» (РВЕ/РС) є незалежною медіакорпорацією, що фінансує Конгрес США через гранти, які надає через Американське агентство глобальних медіа (U.S. Agency for Global Media, USAGM). РВЕ/РС керується законодавством США для надання точного, об'єктивного та професійного журналістського продукту для своєї аудиторії. Американським урядовцям, включно з керівництвом USAGM, заборонено втручатися в журналістську подачу інформації РВЕ/РС [3].

Робота українського відділу Радіо Свобода (Радіо Визволення) розпочалася у квітні 1954 року. Проте до кінця 80-х років українська редакція РС не мала власних кореспондентів в Україні і отримувала інформацію або від безпосередніх учасників подій, або від правозахисників. І лише у 1989 році було уперше залучено українських громадян і було створене перше кореспондентське бюро у Києві – на приватній квартирі, звідки телефоном передавалися новини до редакції [4].

Не менш відомою в нашій країні є «Німецька хвиля» (Deutsche Welle) – німецька державна радіостанція та телеканал, які мовить на закордоння. Член суспільно-правового телерадіоконсорціуму ARD. Правління знаходиться в Бонні, телевізійний підрозділ DW TV розташований у Берліні. Німецька хвиля транслює радіо- й телепередачі, а також веде інтернет-видання тридцятьма мовами, зокрема й українською.

Серед питомих українських радіостанцій, що якісно висвітлюють міжнародну проблематику і ситуацію в світі загалом, необхідно виділити «Громадське радіо» та радіо «Новое время». Ці радіостанції працюють у форматі news&talk і talk&music відповідно. Тут можна почути не лише новини, а й аналіз політичних міжнародних подій і зважені прогнози, як ці міжнародні події можуть вплинути на Україну в майбутньому.

Технології розвиваються швидко і невпинно. Завдяки ним, ми маємо змогу отримати доступ до потрібної нам інформації, в тому числі до радіоефірів, всього лише в один клік, де б ми не знаходились. ІР-радіомовлення – це отримання звукового сигналу радіостанцій через інтернет, що ґрунтується на ІР-технологіях і передається по ІР-діапазонах, та дозволяє контролювати якість і збільшує вибір контенту.

Загалом, поява онлайн-радіо і подкастів значно спростила донесення

інформації до аудиторії і сприяла популяризації радіо, як ЗМІ, до якого зручно і можливо повертатись в позаефірний час. Велика кількість авторських програм, зокрема і на політичну й міжнародну тематику, тепер є доступними для кожного пересічного громадянина. Згідно з даними Індустріального телевізійного комітету, інтерес до міжнародних новин серед української аудиторії зростає. Таким чином, слухачів радіо стає більше, а вони в свою чергу вчаться мислити критично, проводити паралелі і аналізувати отриману інформацію.

Література:

1. Всесвітня служба радіомовлення України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nrcu.gov.ua/RUI_about
2. Гоян О. Я. Основи радіожурналістики і радіоменеджменту: підруч. / О. Я. Гоян. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2004. – 190 с.
3. Про радіо Свободу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/p/4388.html>
4. «30 хвилин у різних вимірах»: Передача, присвячена 50-тиліттю української редакції Радіо Свобода [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/921170.html>
5. Мащенко І. Хроніка українського радіо і телебачення в контексті світового аудіовізуального процесу. – К.: Україна, 2005. – 384 с.
6. Миронченко В. Витоки українського радіомовлення // Київська старовина. – 1996. – №1. – С. 93–99.